

Byla C-500/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. liepos 1 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gegužės 28 d.

Kasatorė:

Puls 4 TV GmbH & Co. KG

Kitos kasacinio proceso šalys:

YouTube LLC

Google Austria GmbH

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškinyš dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo ir žalos atlyginimo dėl autorių teisių pažeidimo

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad internetinės vaizdo įrašų platformos operatorius, kaip prieglobos paslaugų teikėjas, be internetinių saugyklų kitų asmenų turiniui saugoti, papildomai naudotojui siūlydamas ar atlikdamas toliau nurodytus veiksmus, atlieka aktyvų vaidmenį, dėl kurio nustoja būti taikomas atsakomybės apribojimas:

- vaizdo įrašų siūlymas pagal temas;
- paieškos pagal pavadinimo ar turinio elementus palengvinimas lankytojams pateikiant elektroninį turinį, kai naudotojas gali nurodyti pavadinimo ar turinio elementus;
- internetiniai patarimai, kaip naudotis paslauga („Pagalba“);
- naudotojui sutikus, naudotojo įkeltų vaizdo įrašų susiejimas su reklama (tiesa, ne platformos operatoriaus savireklama) pagal naudotojo pasirinktą tikslinę grupę?

2. Ar nacionalinė teisinė padėtis, kai prieglobos paslaugos teikėjo (tarpininko) pareiga nutraukti neteisėtus veiksmus, susijusius su aktyviu vaidmeniu padedant naudotojams daryti teisės pažeidimus, taikoma tik tuo atveju, jei padėjėjas sąmoningai prisidėjo prie naudotojo daromo teisės pažeidimo, yra suderinama su Direktyvos 2004/48/EB 11 straipsnio pirmu sakiniu, ar šią nuostatą reikia aiškinti taip, kad valstybės narės neturi teisės teisių turėtojo reikalavimų, kad padėjėjas nutrauktų neteisėtus veiksmus, susieti su sąmoningos pagalbos naudotojui darant teisės pažeidimą sąlyga?

3. Ar Direktyvos 2000/31/EB 12-14 straipsnių nuostatos, reglamentuojančios tarpininkų atsakomybę, yra vertintinos kaip horizontalūs atsakomybės apribojimai, kuriais kiekvienas neutralų vaidmenį atliekantis tarpininkas gali pasinaudoti taip pat tada, kai jo veikla autorių teisių atžvilgiu kvalifikuotina kaip jo paties atliktas viešas paskelbimas?

4. Ar Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 3 dalį (taip pat ir 12 straipsnio 3 dalį ir 13 straipsnio 2 dalį), Direktyvos 2001/29/EB 8 straipsnio 3 dalį ir Direktyvos 2004/48/EB 11 straipsnio trečią sakinį reikia aiškinti taip, kad neutralų vaidmenį atliekančio prieglobos paslaugų teikėjo (tarpininko) atsakomybę pagal Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 1 dalį ribojama ir jam pareikšto reikalavimo nutraukti neteisėtus veiksmus atveju, todėl teismo nurodymas tokiam tarpininkui nutraukti neteisėtus veiksmus yra leistinas tik tada, kai tarpininkas turi faktinių žinių apie neteisėtą veiklą ar informaciją, ar toks teismo nurodymas nutraukti neteisėtus veiksmus yra leistinas jau tada, kai prieglobos paslaugų teikėjas po konkretaus įspėjimo nedelsdamas nepašalina arba neužblokuoja turinio, kuris įspėjime nurodomas kaip pažeidžiantis autorių teises, o teisės pažeidimas yra patvirtinamas teismo proceso metu?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), konkrečiai 267 straipsnis

2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230), konkrečiai 8 straipsnio 3 dalis

2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399), konkrečiai 14 straipsnis

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32), konkrečiai 11 straipsnis

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Urheberrechtsgesetz (Autorių teisių įstatymas), konkrečiai 18a, 81 straipsniai

Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr (Elektroninės komercijos įstatymas, toliau – ECG), konkrečiai 13-17 straipsniai

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas bei svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 1 *Puls 4 TV*, be kita ko, valdo vieną Austrijos televizijos kanalą.
- 2 *Youtube* (*Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) šiuo metu nagrinėja teisminį ginčą tik tarp *Puls 4 TV* ir *Youtube*) valdo vaizdo įrašų platformą *www.youtube.com*, kurioje rodomi naudotojų įkelti vaizdo įrašai, kuriuos platformos lankytojai gali paleisti ir pasižiūrėti. Savo paslaugas *Youtube* teikia kaip prieglobos paslaugų teikėja, naudotojų įkeltus vaizdo įrašus ji išsaugo. *Ex ante* paprastai netikrinama, ar šie įrašai nepažeidžia autorių teisių.
- 3 Jei naudotojas sutinka, į įkeltus vaizdo įrašus įterpiama reklama; *Youtube* tai vadina „monetizavimu“. Šį monetizavimą visiškai techniniu ir automatiniu būdu atlieka *Youtube* grupės įmonė.
- 4 Be monetizavimo *Youtube* naudotojui siūlo prejudiciniuose klausimuose minimus papildomus veiksmus.
- 5 *Youtube* atlygį gauna tik už leidimą naudotis jos vaizdo įrašų platforma, taigi tik už prieglobos paslaugos teikimą; komercinę veiklą ji vykdo tik siūsdama

užklausas savo naudotojams, kurie privalo patvirtinti, kad turi būtinas autorių ar naudojimo teises. *Youtube* taiko automatizuotą peržiūros (*review*) procedūrą, kurios metu, gavusi prašymą pašalinti (*take down notice*), nedelsdama blokuoja nurodytą vaizdo įrašą. Jei nustatomas teisės pažeidimas, *Youtube* blokuoja turinį arba atitinkamo naudotojo paskyrą. Nagrinėjamu atveju *Youtube*, gavusi *Puls 4 TV* įspėjimą apie pažeidžiamas jos autorių teises, nedelsdama pašalino nurodytus vaizdo įrašus.

- 6 Savo ieškinyje dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo *Puls 4 TV* reikalavo, kad remiantis *Urheberrechtsgesetz* 18a straipsnio 1 dalimi *Youtube* būtų uždrausta adresu *www.youtube.com* rodyti vaizdo įrašus su *Puls 4 TV* sukurtais audiovizualiniais kūrinių, įkeltus tam teisės neturinčių asmenų. *Puls 4 TV* teigimu, *Youtube* valdomoje platformoje sudaromos techninės galimybės pažeisti autorių teises (viešas paskelbimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio 1 dalį). *Youtube* atlieka aktyvų vaidmenį. Tokios platformos, kaip antai valdomos *Youtube*, be kita ko, ir dėl monetizavimo gerokai pranoksta prieglobos paslaugos teikėjo statusą. Todėl *Youtube* laikytina ne privilegijuota prieglobos paslaugos teikėja, o turinio teikėja.
- 7 *Youtube* tam prieštaravo teigdama, kad neskelbia kūrinių viešai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio 1 dalį. Jos teigimu, pagal jurisprudenciją preziumuoti viešą paskelbimą galima tik tada, kai platformos operatorius veikia tyčia, siekdamas suteikti savo klientams prieigą prie saugomo kūrinio. Teisės pažeidimus, *Youtube* manymu, daro naudotojas, o ne platformos operatorius. *Youtube* taip pat tvirtina, kad ji nėra laikytina padėjėja. *Youtube* mano galinti pasinaudoti prieglobos paslaugos teikėjams taikomu atsakomybės apribojimu; ji teikia klasikinę prieglobos paslaugą ir neatlieka jokie aktyvaus vaidmens. Už vaizdo įrašų platformos naudotojų padarytus teisės pažeidimus ji atsako tik tada, jei, gavusi pakankamai pagrįstą įspėjimą ir nepaisydama turimų faktinių žinių apie neteisėtą turinį, nedelsdama neužblokuoja prieigos prie tokių vaizdo įrašų arba jų nepašalina. Šias pareigas *Youtube* teigia įvykdžiusi *notice take down* procedūros metu.
- 8 Pirmosios instancijos teismas patenkino ieškinyje pateiktą reikalavimą. Apeliacinės instancijos teismas patenkino *Youtube* apeliacinį skundą ir ieškinio reikalavimą atmetė. Šį sprendimą *Puls 4 TV* apskundė kasacine tvarka.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

Dėl pirmojo prejudicinio klausimo (aktyvus prieglobos paslaugos teikėjo vaidmuo)

- 9 Direktyvos 2000/31/EB 12-14 straipsniuose reglamentuojamas prieigos teikėjų (*access provider*), kurie tik perduoda kitų asmenų turinį techniniu būdu, atleidimas nuo atsakomybės bei prieglobos paslaugos teikėjų, kurie siūlo kitų asmenų turiniui saugyklas, atsakomybės apribojimai. *Youtube* laikytina prieglobos paslaugos teikėja.

- 10 Prieglobos paslaugos teikėjas už kitų asmenų turinį gali atsakyti tik ribotai, nes naudotojų turiniui jis paprastai įtakos nedaro ir netikrina, ar šis turinys yra teisėtas. Taigi vertinant neutralų paslaugos teikėjo vaidmenį esminis kriterijus yra tai, kad jis perduoda ir (arba) išsaugo kitų asmenų turinį jo neatrinkdamas ir nekeisdamas.
- 11 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją prieglobos paslaugos teikėjas neribotai atsako tik tuo atveju, jei jis, užuot neutraliai teikdamas paslaugą, atlieka aktyvų vaidmenį, leidžiantį jam daryti įtaką teisės pažeidžiančiam turiniui („žinojimas apie turinį“) arba šį turinį kontroliuoti redakcine prasme (žr. Teisingumo Teismo Sprendimus *Google France* (C-236/08–C-238/08, 120 punktas) ir *L’Oreal* (C-324/09, 113 punktas).
- 12 *Oberster Gerichtshof* manymu, pirmiau šiame prašyme minėtų papildomų veiksmų atlikimas nereiškia, kad prieglobos paslaugos teikėjas imasi aktyvaus vaidmens.

Dėl antrojo prejudicinio klausimo (už kitų asmenų padarytus teisės pažeidimus taikoma padėjėjo atsakomybė)

- 13 Jei *Youtube* veikla vertintina kaip aktyvi, gali būti, kad ji atsako už kitų asmenų padarytus teisės pažeidimus kaip padėjėja. Tokiu atveju prieglobos paslaugos teikėjas yra laikytinas „pažeidėju“ (padėjėju), kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2004/48/EB 11 straipsnio pirmą sakinį (ir 13 straipsnį).
- 14 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją padėjėjo atsakomybė skiriasi nuo tiesioginio vykdytojo atsakomybės. Padėjėjo atsakomybė taikoma tada, kai padėjėjas (kaip trečiasis asmuo) sąmoningai prisidėjo prie tiesioginio vykdytojo daromo teisės pažeidimo arba sudarė sąlygas šiam pažeidimui. Taigi padėjėjas turi suvokti, kad daromas teisės pažeidimas.
- 15 Nagrinėjamu atveju, pirmiausia atsižvelgiant į Direktyvos 2001/29/EB 8 straipsnio 3 dalį ir Direktyvos 2004/48/EB 11 straipsnio pirmą sakinį, kyla klausimas, ar valstybės narės tik gali savo nuožiūra numatyti galimybę reikalavimus dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo reikšti ir nesąmoningai veikiantiems padėjėjams, ar valstybės narės privalo numatyti galimybę reikšti tokius reikalavimus.

Dėl trečiojo prejudicinio klausimo (viešas paskelbimas ir atsakomybės apribojimas)

- 16 Dėl paslaugos teikėjo (tarpininko) baudžiamosios ir civilinės atsakomybės Direktyvoje 2000/31/EB remiamasi šia sistematika.
- 17 Pagal direktyvos 15 straipsnio 1 dalį valstybės narės negali nustatyti prieigos teikėjams bendros prievolės stebėti informaciją, kurią jie perduoda arba saugo. Taip pat valstybės narės neturi teisės įpareigoti paslaugos teikėjų savo iniciatyva domėtis aplinkybėmis, rodančiomis galimą neteisėtą jų paslaugos naudotojų

veiklą. Jie neprivalo imtis aktyvių stebėsenos priemonių ir ieškoti savo serveriuose neteisėto turinio.

- 18 Kartu Direktyvos 2000/31/EB 12-14 straipsniuose reglamentuojami atvejai, kuriais tarpininkai atleidžiami nuo atsakomybės ar ji yra ribojama. Šiose nuostatose materialiai tarpininkų atsakomybė ne reglamentuojama, o preziumuojama. Atsakomybės apribojimus reikia suprasti plačiai – jie apima ir su žalos atlyginimu susijusią paslaugos teikėjo atsakomybę, ir jo baudžiamąją ar administracinę atsakomybę.
- 19 Tai reiškia, kad atsakomybės apribojimai yra horizontalios normos, taikomos visose teisės srityse. Taigi vertinant su tarpininko atsakomybe susijusį civilinės ar baudžiamosios teisės klausimą pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar atsakomybė, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2000/31/EB nuostatas, apskritai taikoma. Jei išvada po šio horizontalaus vertinimo yra teigiama, tik tada kyla tolesnis klausimas, ar tarpininkui tenka atsakomybė ir pagal atitinkamas taikytinas materialinės teisės nuostatas.
- 20 *Oberster Gerichtshof* manymu, horizontalaus atsakomybės apribojimo pobūdis reiškia, kad (neutralų vaidmenį atliekantis) tarpininkas juo gali pasinaudoti neatsižvelgiant į tai, ar teisės pažeidimas, kuriuo jis kaltinamas, kvalifikuotinas kaip jo paties padarytas teisės pažeidimas, ar kaip pagalba kitam asmeniui darant teisės pažeidimą. Tai reiškia, kad paslaugos teikėjas turi galėti pasinaudoti atsakomybės apribojimu taip pat tuo atveju, kai jo veikla yra jo paties atliktas viešas paskelbimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnio 1 dalį.

Dėl ketvirtojo prejudicinio klausimo (reikalavimas nutraukti neteisėtus veiksmus ir atsakomybės apribojimas)

- 21 Pagal Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 1 dalį (ECG 16 straipsnį) prieglobos paslaugos teikėjas neatsako už saugomą kitų asmenų informaciją, jei jis neturi faktinių žinių apie neteisėtą veiklą arba informaciją. Reikalavimų atlyginti žalą atžvilgiu atsakomybė jam netaikoma, jei jis nežino apie aplinkybes, rodančias, kad verčiamasi neteisėta veikla arba teikiama neteisėta informacija. Subjektyvus komponentas, viena vertus, susijęs su neteisėtos informacijos buvimu. Faktinių žinių sąlyga yra teigiamas žinojimas, sąmoningai žinomų aplinkybių – pagrįstas įtarimas; šiuo klausimu pakanka ir labai aplaidaus nežinojimo. Kita vertus, subjektyvus komponentas turi būti susijęs ir su neteisėtumu. Prieglobos paslaugos teikėjas turi suvokti, kad veikla ar informacija yra neteisėta. Taip yra tada, jeigu neteisėtumas be tolesnio tyrimo yra akivaizdus nespecialistui, įsitikinusiam, kad turinys yra draudžiamas. Jei subjektyvios sąlygos įvykdytos, prieglobos paslaugos teikėjas privalo nedelsdamas imtis veiksmų neteisėtai informacijai ištrinti arba prieigai prie jos užblokuoti.
- 22 Tiesa, Direktyvos 2000/31/EB 12-14 straipsniai neturi įtakos teismo arba administracinės institucijos galimybei vadovaujantis valstybių narių teisinėmis

sistemomis reikalauti, kad paslaugų teikėjas nutrauktų pažeidimą arba užkirstų jam kelią. Siekiama palikti teismams galimybę, remiantis atitinkamu reikalavimu dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo, nurodyti tarpininkui nutraukti veiksmus, susijusius su neteisėta veikla ar informacija, arba įpareigoti jį pašalinti neteisėtą informaciją ar užblokuoti prieigą prie jos, jeigu yra įvykdytos materialinės teisės sąlygos su veiksmų nutraukimu susijusių reikalavimui reikšti.

- 23 Kaip matyti iš Austrijos *Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr* parengiamosios medžiagos, atsakomybės apribojimas pagal Direktyvos 2000/31/EB 12-14 straipsnius susijęs tik su tarpininkų baudžiamąja arba administracine atsakomybe bei atsakomybe atlyginti žalą. Teismo nurodymų nutraukti neteisėtus veiksmus atveju atsakomybės apribojimu pasinaudoti negalima. Tai reiškia, kad teismui nurodžius nutraukti neteisėtus veiksmus neturi reikšmės, ar tarpininkas turi faktinių žinių apie neteisėtą veiklą ar informaciją, ar ne. Svarbu tik tai, ar teisės pažeidimas, kuriuo tarpininkas kaltinamas teismo procese, objektyviai yra įvykęs.
- 24 Su autorių teisėmis susijusių reikalavimų nutraukti neteisėtus veiksmus atveju pagal Austrijos *Urheberrechtsgesetz* 81 straipsnio 1a dalį taikoma ši nuostata: jei reikalavimas nutraukti neteisėtus veiksmus reiškiamas tarpininkui, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2000/31/EB, ir jei įvykdytos atsakomybės apribojimo sąlygos, ieškinį tarpininkui galima pareikšti tik po to, kai jam buvo pateiktas konkretus įspėjimas.
- 25 Dėl atsakomybės apribojimo pagal Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnio 1 dalį *Bundesgerichtshof* (Federalinis Aukščiausiasis Teismas) savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą taip pat remiasi tuo, kad prieglobos paslaugos teikėjo faktinės žinios (ar sąmoningas žinojimas reikalavimų atlyginti žalą atveju) turi būti susijusios su konkrečia (aktualia) neteisėta veikla ar informacija, kurią jis, žinodamas apie jos neteisėtumą, privalo pašalinti arba užblokuoti, ir kad nepakanka, jei prieglobos paslaugos teikėjui bendrai yra žinoma ar jis bendrai suvokia, kad jo paslauga naudojama vykdant kažkokią neteisėtą veiklą. Tiesa, *Bundesgerichtshof* mano, kad atsakomybė ribojama ir reikalavimų atlyginti žalą atveju ir kad internetinės platformos operatoriui, neturinčiam faktinių žinių apie neteisėtą veiklą ar informaciją, netaikoma ir atsakomybė už veiksmų nutraukimą.
- 26 Todėl kyla klausimas, ar tarpininkų atsakomybės apribojimas pagal Direktyvą 2000/31/EB taikomas ir reikalavimams (teismo nurodymams) nutraukti neteisėtus veiksmus. Reikia atsižvelgti ir į tai, kad Austrijos *Urheberrechtsgesetz* 81 straipsnio 1a dalyje numatytas įspėjimas, po kurio galima pareikšti ieškinį dėl neteisėtų veiksmų nutraukimo, nebūtinai prilygintinas faktinėms žinioms apie neteisėtą veiklą ar informaciją, nes galima laikytis nuomonės, kad faktinių žinių prieglobos paslaugos teikėjas įgyja tik patikrinęs gautame įspėjime nurodytą turinį. Laikantis tokio požiūrio, reikėtų pripažinti, kad pareiga nutraukti neteisėtus veiksmus, nepaisant įspėjimo, būtų netaikoma, jei būtų taikomas atsakomybės apribojimas.

- 27 *Oberster Gerichtshof* mano, kad direktyvos 14 straipsnio 3 dalies formuluotė, kuri sutampa su direktyvos 12 straipsnio 3 dalies ir 13 straipsnio 2 dalies išimčių formuluotėmis, liudija, jog teismų nurodymai nutraukti neteisėtus veiksmus visiškai nepatenka į 14 straipsnio 1 dalyje numatyto atleidimo nuo atsakomybės taikymo sritį. Atitinkamai nurodymai tarpininkams nutraukti neteisėtus veiksmus reglamentuojami atskirai – Direktyvos 2001/29/EB 8 straipsnio 3 dalyje ir Direktyvos 2004/48/EB 11 straipsnio trečiame sakinyje.

DARBINIS VERTINIMAS